

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:.....

УЧИЛИЩНА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО И УПОТРЕБАТА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

I. Общи положения

Училищната програма за превенция на разпространението и употребата на психоактивни вещества е разработена в съответствие с целите, залегнали в Националната стратегия за борба с наркотиците (2020 г.-2024 г.)

Водещи документи при изготвяне на училищната програма са:

1. Националната стратегия за борба с наркотиците (2020г.-2024г.)

https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2020/11/11/natsionalna_strategia_nv-2020-2024_final1.pdf

2. Механизъм за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за подобряване на сигурността на средата в училище посредством предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества и АЛГОРИТЪМ КЪМ НЕГО утвърден със Заповед № РД-09-3543/01.11.2023 на министъра на образованието и науката

[Механизъм_за-противодействие-на-наркотичните-вещества.pdf](#)

II. Терминологично въведение

- Психоактивни вещества (ПАВ)

Това са вещества, които действат върху централната нервна система и променят психическото състояние на човека. Много от психоактивните вещества са обект на строг международен контрол и са забранени, например: хероин, кокаин, канабис, амфетамини, екстази, LSD и т.н, други се предлагат в огромни количества легално, като: кофеин, алкохол, тютюневи изделия/наргиле/, енергийни напитки, анаболни стероиди. Според характера на въздействието им върху централната нервна система тези вещества могат да бъдат обособени в различни групи: стимуланти, емпатогени, депресанти, опиоиди, канабиноиди, халюциногени, инхаланти, транквиланти и сънотворни, дисоциативни анестетици, нови психоактивни вещества и стероиди.

- Употреба и зависимост

Зависимостта е процес, който се развива постепенно и преминава през различни етапи: експериментиране, употреба, вредна употреба и зависимост. Зависимостта е хронично

рецидивиращо заболяване, което се изразява в загуба на контрол върху употребата на вещества. Някои психоактивни вещества (хероин, морфин, кокаин, алкохол, никотин и др.) са известни със силната зависимост, която предизвикват. Тя бива психическа, при която човек изпитва нужда от дрогата, за да се чувства по-добре и физическа- при която дрогата се взема по принуда, за да се избегне абстиненцията, която е болезнена. Не всички вещества са с пристрастяващ ефект, но тези, които директно действат на рецепторите за допамин и регулират неговото количество, са най-подходящите кандидати за тази категория.

III. Цели на програмата

1. Разработване и прилагане на цялостен училищен подход и последователни усилия за превенция на наркоманиите, други зависимости и проявите на рисково поведение сред учениците.
2. Формиране на знания и личностни умения на учениците за активно взаимодействие със социална среда, изграждане на култура на поведение и взаимоотношения.
3. Получаване на знания за разграничаване и предпазване от опасности като наркомании и зависимости.
4. Моделиране на здравословно поведение в бъдеще, с което да се ограничи риска от употреба и злоупотреба с наркотиците сред учениците.

IV. Целеви групи

- ученици от гимназиален етап- 8-12 клас
- родителите на учениците (семејството, като протективен фактор)

V. Основни задачи на програмата

1. Предоставяне на възможност за консултиране на подрастващите и младежите в областта на разпространението и превенцията на употребата на наркотични вещества и прояви на други зависимости.
2. Прилагане на мерки съвместно с родителите по въпросите свързани с превенция на разпространението, употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред подрастващите.
3. Подобряване на информираността на учениците и техните родители по проблемите произтичащи от различните зависимости.
4. Разширяване на възможността за включване на учениците в привлекателни за тях форми за прекарване на свободното време.
5. Включване на учениците в групи по интереси – превантивна дейност, с която се цели да ангажира с позитивни занимания свободното време на учениците.
6. Изготвяне на „Училищен план за прилагане на програмата за превенция на употребата и разпространение на психоактивни вещества“

VI. План за прилагане на програмата за превенция на разпространението и употребата на психоактивни вещества

1. Дейности по прилагане на плана

Дейност	Отговорник	Кога се провежда
РЗИ - превантивно информационна лекция за ученици за ефекта от употребата на снус	Медицинска сестра	База Дружба за 8. Клас – 17.01.24 г.
РЗИ – превантивно информационна лекция за ученици за ефекта от употребата на снус	Медицинска сестра	База Младост за 8. И 9. Клас - 01.02.24 г.
Среща за споделяне на личен опит за ефекта от употребата на наркотици и пътят на лечението от зависимостта	Училищен психолог	16.02.24 г. за база Дружба
Среща за споделяне на личен опит за ефекта от употребата на наркотици и пътят на лечението от зависимостта	Училищен психолог	01.03.24 г. за база Младост
ПИЦ – обучение за учители – разпознаване на ефектите от употреба на ПАВ	Педагогически съветник	Февруари – март
ПИЦ – обучение за родители – разпознаване на ефектите от употреба на ПАВ	Педагогически съветник	Февруари - март
Отбелязване на „ Световен ден без тютюнев дим“	Училищен психолог, ученически парламент	седмицата около датата 31.05.24 г.
Отбелязване на „Световен ден за борба с наркоманиите“	Педагогически съветник, ученически парламент	седмицата около датата 26.06.24 г.

VII. Алгоритъм за действие при сигнал за употреба и/или разпространение на наркотици в училищна среда и прилежащи територии

1. Реакции на ученици, учители и непедагогически персонал в случаи на употреба и/или разпространение на наркотични вещества.

1.1. Информирание на училищното ръководство

Учениците, учителите и непедагог. персонал се обръщат към училищното ръководство – директор или заместник-директор, и го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.

1.2. Информирание на училищния психолог или педагогически съветник

Учениците, учителите и непедагог. персонал имат право да информират и да се консултират с училищния психолог или педагогическия съветник. Организира се среща с ученика, за когото е подаден сигнала. Попълва се протокол от проведената среща.

1.3 Информирание на медицинската сестра

В случаите, когато ученикът употребил ПАВ има нужда от медицинска помощ.

2. Комуникация с родителите в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от децата им

2.1. Информирание на родителите

Ръководството на училището информира родителите за случаи на установена употреба или разпространение на наркотични вещества от децата им в училището. Тази информация се предоставя възможно най-скоро чрез телефонен разговор.

Примерен скрипт за разговор с родител

Представяне и заявка за разговор	Здравейте, обажда се.... Имате ли възможност да поговорим, бих искала да Ви споделя впечатления за (име на ученика).
Описание на случая - Послание за грижа - Споделяне на наблюдения (от нас и други колеги) Мерки предприети до момента	Загрижена съм за (име на ученика). Колегите ми съобщиха, че изглежда разсеяна по време на час, очите му /й са били зачервени, учителката сподели за безпричинен смях. Поканих го/я на разговор/с него/нея се срещна уч. психолог/медицинската сестра...
Отваряме пространство за споделяне от родителя	Може ли да ми разкажете повече дали Ви е направило впечатление някаква промяна в обичайните навици и поведение на (име на ученика)? Може да дадем насоки: апетит/хранене, сън, емоционални промени
Родителят споделя впечатления	Родителят споделя впечатления
Послание за партньорство и насочване към външни специалисти при необходимост. Възможност за среща на живо в училище.	Благодаря Ви за отделеното време. Физическото и емоционално здраве на учениците/(име на детето) и партньорството с родителите/Вас е важно, за да им осигурим безопасна среда на развитие. Оставам на разположение да продължим разговор по темата на живо в училище по Ваша преценка.

1. При случай на разпространение на територията на училището, Директорът уведомява МВР и родител на ученик.

Настоящият документ подлежи на промени и актуализация при необходимост.